

Mitättömän näköinen pellinpala, jonka väitetään korvaavan hiekkapaperin ja jopa hiomakoneen. Ei kai?

SIKLI

Sikli on todella vain pellinpala, mutta silti aivan erityinen pellinpala. Sikli on suorakaiteen muotoinen teräslasta, jonka reunoihin teroitetaan erityinen "kierre", jolla varsinainen työstö tapahtuu. Sikli ei ole vain teräväreunainen lasta, vaan hiomalla ikäänkuin tyssä-tään siklin syrjään työstävä pienempi terä, joka juuri ja juuri näkyy silmällä. Aina kaikkia teriä teroittaessa syntyy tämä kierre terän syrjään, siklissä kierre vain taivutetaan työstöä ajatellen oikeaan suuntaan.

Mihin tätä ihmelaitetta sitten käytetään? Voisi kuvitella, että pellinpalan syrjään teroiteltu jytyinen ei kummaa jälkeä saa aikaan, mutta todellisuus on toinen. Siklillä on erittäin nopea poistaa tai tasoittaa lakka- tai maalipintoja, huonekalupuusepät käyttävät sikliä tehdes-sään pianolakkapintaa. Siklillä pääsee ihan nurkkiin ja kulmiin asti toisin kuin hiomakoneella ja se mahtuu hyvin hankalasti hiottaviin paikkoihin. Hiukan pehmeä lakka joka tukkisi hiekkapaperin hetkessä

tasoittuu siklillä mukavasti. Eräs oleellinen ominaisuus on, että siklatessa ei juuri synny pölyä vaan kähäräisiä lastuja, joten työmaa ei ole pölyn peitossa. Tämä mahdollistaa vaikkapa irtosien viemisen kotiin lakattavaksi; olohuoneen nurkassa voi ihan rauhassa siklata kajuutan-luukkuja sillä aikaa kun perhe katsee telkkaria. Yritäpä samaa epäkeskoihiomakoneella.

Siklin teroittaminen ei ole mikään mahdoton konsti, mutta se pitää opetella kerran kunnolla. Oi-

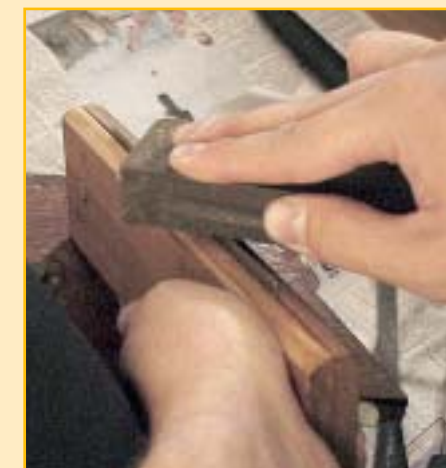
Siklejä ja niiden teroittamisen perustyökalut.

Parhaiten siklin saa teroitettua, jos sen sujauttaa höyläpenkin puristimeen tai puristaa ruuvipuristimella kahden laudanpalan väliin. Suoraan teräksisen penkipuristimen väliin sitä sen sijaan ei saa runnoa. Vähääkään enemmän sikliä käyttävä tekee kahdesta kovasta laudanpalasta ja parista siipiruuvista oheisten kuvien mukaisen pitimen, jota voi jo hätätapauksessa pitää käsin mitä hyvänsä veneensyrjää vasten viilattaessa, höyläpenkit kun ovat venetyömal-laal harvassa.

Ensin syrjä tasoitetaan hienolla lattaviilalla tai kolmioviilalla. Tärkeintä on, että viilassa on hakkaus vain yhteen suuntaan (eli viilassa on hampaat vain yhteen suuntaan viilan poikki viistottain, ei ristikkäin). Viilataan tarkkaan niin, että siklin syrjä ei pääse pyöristymään vaan että 90 asteen kulmat säilyvät. Työntelevä kevyesti viistoon terän yli, älä poikittain, koska muuten teet terään koloja. Käännä sikli välillä niin että hiot molemmista päistä alkaen.

Tämän jälkeen otetaan hyvä hiomakivi (mikään pyöreäreunainen viikatteenteroitustulppi ei käy) ja hiotaan siklin syrjä siten, että ensin hiomakiveä kuljetetaan syrjän pituusakselin yli pienessä kulmassa ensin toiseen suuntaan ja sitten toiseen. Hiomakivellä siis "työnnetään" mikroskooppisen pieni metallijäyste syrjän reunaan. Käännä sikli välillä toisinpäin myös hioessa.

keastaan mikään työkalu ei ole vähän tylsyneenä yhtä hyödytön kuin sikli. Hyvin opittuna perusteroitukseen menee pari minuuttia ja terän uusimiseen ei tarvita minimissään kuin pari pyyhkäisyä taltan syrjällä ja se on siinä.

Sikli on riittävän terävä, jos sillä saadaan aikaan ohuen höylänlastun tapainen lastu. Jos siklatessa syntyy vain pölyä, sikli on tylsä tai teroitus ei onnistunut. Tällöin kannattaa yrittää talttatempua uudelleen, mutta jos sekään ei auta, niin on

syytä ottaa viila käteen ja aloittaa alusta.

Ihan alkuun pitää tehdä perusteroitus viilalla ja hiomakivellä oheisen kuvasarjan mukaisesti. Työskennellessä kierteen pystyy uudistamaan taltalla vetämällä enintään neljään-viiteen kertaan, sen jälkeen täytyy aloittaa teroittaminen alusta. Mitä hienompaa työtä tehdään, sen harvemmin pelkkä teroitus käy. Krouvimpaa jälkeä tehdessä - kuten koko kyljen lakan silottelussa - terän voi uusia useammin, mutta terään

jää pieniä kolosia jotka näkyvät viiruina pinnassa.

Työskennellessä sikliä työnnetään yleensä aina itsestä pois päin niin että peukalot painavat terän keskeltä eteenpäin ja etusormet pitävät reunoista vetäen kiinni niin että sikli painuu aavistuksen verran kuperalle kaarelle työstösuuntaan nähden. Viimeistelylastut ja hankalat paikat voi ottaa itseä päin vetäen, mutta se ei ole kovin tehokasta. Sikliä työntäessä kannattaa varoa peukaloitaan: terävä sikli saattaa läm-

Viimeiseksi jäyste eli kierre vielä oikaistaan. Hiomalla jäysteestä on tullut epätasainen eikä se ole vielä oikeassa asennossa. Oikaisuun käytetään kovaksi karkautun taltan selkäpuolta. Ensin sikli laitetaan pöydän kulmalle ja taltan selkäpuolella vedetään siklin tasopinnan suuntaisesti hiomalla tehty kierre nurin, siis tasaisen pinnan suuntaiseksi. Jos taltan selkäpuoleen jää vähänkin isompi jälki oikaisusta niin se on liian pehmeä ja oikaisusta ei tule mitään. Kierre ei käänny oikeaan suuntaan vaan murtuu pois tappellessaan pehmoisen taltan kanssa. Ota pakista kovempi taltta.

Seuraavaksi kierre käännetään kolmella-neljällä vedolla tasopinnasta ylös niin että viimeinen veto on jo hiukan yli 90 astetta. Mitä hienompaa työtä tehdään, sen lähempänä pystytään suoraa kulmaa ja kovempaa työtä tehdessä kulma käännetään yleensä maksimissaan 10-15 astetta suorasta kulmasta yli.

Työskennellessä sikliä työnnetään yleensä aina itsestä poispäin niin että peukalot painavat terän keskeltä eteenpäin ja etusormet pitävät reunoista vetäen kiinni niin että sikli painuu aavistuksen verran kuperalle kaarelle työstösuuntaan nähden. Terävä sikli tekee pitkiä yhteisiä lastuja, ei pölyä.

Oikealla siklattu mahanvene kylkeä. Jälki näyttää samalta kuin hiekkapaperilla hiottu, mutta ilman hiekan jyvien raitoja.

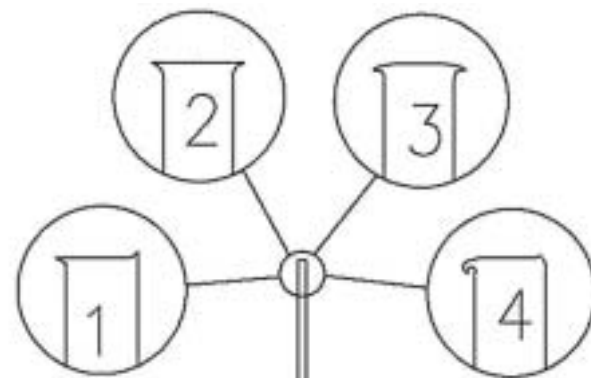

Tähän voisi tulla herra tohtorin teksti ja vignetti

mitä yllättävän paljon kun sillä vedetään lastua lakkapinnasta.

Koska sikliä painetaan kaarelle työstäessä, se kuluu keskeltä enemmän kuin reunoista. Siten siis ajan mittaan sikli pyrkii kulumaan aavistuksen verran kourulle. Hioessa siis voi yrittää kompensoida tätä hiomalla väkisin päitä vähän enemmän. Ei kuitenkaan kannata liioitella; paras sikli on päästä katsoen ihan suora. Parempi kuitenkin aavistuksen kupera kuin yhtään kovera.

Vielä pieni varoituksen sana siklin väärinkäytöstä. Sikli on hyvin arka työkalu, etenkin koska työstävä terä on niin mitättömän pieni. Sikliä ei sitten käytetä kittilastana, viivoittimena tai puristimen suojapalana. Pienetkin virheet syrjässä vaativat pirunmoisen viilaamisen ja kerran kunnolla pilatusta siklistä ei tule enää mitään. Puukolla ei väännetä ruuveja eikä siklillä levitetä kittiä.

Hioessa syntynyt jäyste on väärän muotoinen ja epätasainen. Tämän vuoksi kierre käännetään pinnan suuntaiseksi (oikepuoleinen reuna) Kun kierre on käännetty suoraksi, se on valmis käyttöön. Kuvassa 2 on hienoon työstöön teroitettu terä. Mitä lähempänä 90 astetta ollaan, sen pystyymmässä sikliä pidetään työstäessä, sen tarkempaa jälkeä saadaan aikaan ja sen kevyempää työ on. Tällä tavalla teroittaisit siklin lakkakerrosten välisilotukseen.

Jos sikliä käytetään isompiin pintoihin ja kovempaan työhön, terä taitetaan yli suoran kulman. Kovaa työtä tehdessä kierrettä taitetaan yli 5-15 astetta. Samalla työasento muuttuu, terä on enemmän työstettävän pinnan suuntainen. Kun raskaaseen työhön teroitettu sikli kuluu, kierre kääntyy osittain sisäänpäin (vasen reuna) ja osittain murtuu pois. Kynnellä koettaen siklissä on kierre, mutta se ei enää työstä. Hienompaan työhön teroitettu sikli lähinnä murtuu pois ja terä muuttuu vain pyöreäksi.

vinkki

Siklin teroitukseen on olemassa erillinen työkalu, jossa kovametallitappi kääntää kierteen taltan syrjän sijaan. Se voi olla hyödyllinen ennen kuin teroituksen oppii kunnolla tai jos talkoolaiset teroittavat työkaluja omin päin. Osaava kaveri teroittaa kuitenkin siklin taltansyrjällä purevammaksi.

Klippi Design Management

Kruunu

Puuvene-lehti

Rastaman